

SKOLĒNA MĀCĪŠANĀS IEDZIĻINOTIES

Kompetences attīstīšana ir cieši saistīta ar skolēna **mācīšanos iedziļinoties**.

Tas ir process, kura laikā skolēns veido spēju vispārināt, pārnest jaunās zināšanas un prasmes uz nezināmām situācijām (tai skaitā uz reālās dzīves situācijām). Svarīgāki kļūst tie mācību procesi, kuros mēs iegūstam zināšanas (*kā mēs zinām?*), mācību procesā ne tikai uzkrāj noteiktu satura apjomu (*ko mēs zinām?*).

Ja skolotājs īsteno metodisko pieeju, kas balstīta uz mācīšanos iedziļinoties, tad skolēnam ir gan iespēja darbināt augsta līmeņa domāšanas prasmes (analizēt, sintezēt, izvērtēt, risināt problēmas), gan attīstīt savas metakognitīvās prasmes, kas nepieciešamas, lai spētu konstruēt apgūtā jēgu un izmantot pieredzi kompleksu uzdevumu risināšanai jaunās situācijās un kontekstos.

Lai skolēnu mācīšanās rezultāts būtu kompetence, skolu praksē nepieciešamas šādas pārmaiņas:

- katram skolotājam mācību process klasē jāvirza uz iedziļināšanos,
- jāmaina veids, kā skolas līmenī tiek plānota un organizēta mācību satura apguve un vērtēšana.

PĒTĪJUMU REZULTĀTI

LATVIJĀ

Šobrīd skolēniem ir ierobežotas iespējas mācību procesā iegūt iedziļināšanās pieredzi. Vērotajās stundās dominē frontāla darbība un uzdevumi, kas rosina skolēnus reproducēt. Tikai 10 % stundu veicamie uzdevumi no skolēniem prasa dziļu domāšanu, 55 % stundu skolēnu mācīšanās mērķis ir skaidrs un saprotams, 45 % stundu tiek organizēta skolēnu sadarbība (Namsone u.c., 2015).

PASAULĒ

Mācīšanās iedziļinoties (*deep, deeper learning*) nozīmē: padziļinātu skolēna motivāciju un interesi par mācību uzdevuma saturu; precīzu izpratni par mācību satura būtību; spēju saistīt mācību satura elementus savā starpā;

LITERATŪRA TĀLĀKAI UZZIŅAI

Chin, C., & Brown, D. (2000). *Learning in science: A comparison of deep and surface approaches*. John Wiley & Sons, Inc.
Fullan, M., & Langworthy, M. (2013). *Towards a new end: New pedagogies for deep learning*. Seattle, Washington: Collaborative Impact.
Fullan, M., & Scott, G. (2014). *New pedagogies for deep learning*. Seattle, Washington: Collaborative Impact.
Hattie, J. (2012). *Visible learning for teachers: Maximizing impact on learning*. Oxford: Routledge.

AKCENTU MAIŅA MĀCĪBU PROCESĀ:

- no gatavu zināšanu nodošanas un atprasīšanas **uz jaunu zināšanu radīšanu**, izmantojot jautāšanu, sarunu, situāciju analīzi, produktīvus uzdevumus;
- no frontāla procesa **uz iesaistīšanos un sadarbību**;
- no faktoloģisku zināšanu iegaumēšanas **uz zināšanu lietošanu daudzveidīgās situācijās un kontekstos**;
- no tikai summatīvās vērtēšanas **uz jēgpilnu atgriezenisko saiti**, kas sniedz informāciju par pašu mācīšanās procesu, refleksiju, apzinātu mācīšanos.

spēju saistīt jaunas idejas ar iepriekš apgūtajām zināšanām; spēju saistīt apgūtos jēdzienus ar ikdienas pieredzi (Chin u.c., 2000; Fullan u.c., 2014; Hattie, 2012 u.c.).

Mācīšanās iedziļinoties ir tāds mācību process, kurā skolēniem palīdz mācīties risināt uzdevumus, līdzīgi kā tas notiktu viņu nākotnes profesijās (Fullan u.c., 2013).

Mācīšanās dziļumu nosaka skolotāju pieeja mācīšanās, mācīšanās dziļums ir atkarīgs no mācību uzdevumu kompleksuma, kas prasa atbilstošu skolēna sniegumu. Šajā procesā notiek mācību satura un zināšanu integrācija, sintēze un refleksija (Vos, Meijden, & Denessen, 2011).

Namsone D., & Čakāne L. (2015). What lesson observation data reveal about the changes in teaching science and mathematics. *State-of-art and Future Perspectives*. Šiauliai: Scientia Socialis.
Petty, G. (2014). *Evidence – based teaching*. Nelson Thornes.

Vos, N., Van Der Meijden, H., & Denessen, E. (2011). Effects of constructing versus playing an educational game on student motivation and deep learning strategy use. *Computers & Education*, Volume 56, Issue 1.